

Õiguskantsler

Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 8.10.2012 nr 10-4/8522

Õiguskantsler 15.11.2012 nr 18-2/121473/1205207

Arvamus väljatöötamiskavatsusele Maksejõuetuse kompetentsikeskus ja pankrotihaldurite nimetamise kord

Austatud minister

Pöördusite minu poole ning andsite võimaluse esitada omapoolsed seisukohad ja märkused kavandatava maksejõuetuse kompetentsikeskuste loomise ning pankrotihaldurite nimetamise korra muutmise ideede kohta. Tänan alustuseks minu kaasamise eest.

Tutvusin väljatöötamiskavatsuse analüüsi ja Justiitsministeeriumi dokumendiregistri vahendusel selle kohta esitatud arvamustega ning leian oma esialgses arvamuses, et muudatustega soovitud eesmärgi saavutamist tuleb igati toetada. Seetõttu toetan ka ministeeriumi tegevusi olemasolevate probleemide kaardistamisel, nende tekkepõhjuste tuvastamisel ning kohaste lahendusalternatiivide väljatöötamisel. Arvestades, et praeguses menetlusstaadiumis on tegemist alles analüüsi algaasi ning vägagi esialgsete lahendustepanekutega, ei saa ma andmete ja käsitluste ebapiisavuse tõttu oma seisukohta kujundada ning otsustada, kas konkreetseid lahendusi toetada või mitte. Samas pean võimalikuks, et edasise töö käigus leitakse kõikide osapoolte huvisid ja seisukohti maksimaalselt arvestavad lahendused.

Lisaks väljatöötamiskavatsuses esitatud probleemidele palun tõsiselt suhtuda ka Tallinna Ringkonnakohtu 29.10.2012 kirjas 11-5/15332-12 tõstatatud küsimustele ja probleemidele, sh väitele, et mitte kõik pankrotihaldurid ei täida oma ametiülesandeid kõrgeima kvaliteedi, pühendumuse ja hoolsusega. Kui kavandatavate muudatuste suurem eesmärk on kiire, odavam ja samas kvaliteetne pankroti- ja saneerimismenetlus, tuleb lisaks organisatsioonilisele toimimisele tagada ka menetlust läbiviivate isikute maksimaalselt kõrgetasemeline tegevus (ettevalmistus, kvalifikatsioon, pidev enesetäiendamine, tõhus järelevalve, kontroll ja vastutus). Asjaolu, et riik on delegeerinud pankrotimenetluse läbiviimise riigihalduse äärealal iseseisvalt tegutsevatele isikutele, ei õigusta ülesande täitmist madalama kvaliteediga, kui seda teeks nt vahetusse riigihaldusse kuuluva asutuse ametnik või töötaja.

Seoses kvaliteetse pankrotimenetluse kui avaliku teenusega soovin täiendavalt tõstatada küsimuse pankrotimenetluse kuludest ning pankrotihalduri tasu suuruse majanduslikust põhjendatusest. Pankrotimenetluse kaudu pakub õigussüsteem isikutele rahumeelset vaidluste lahendamise ja kahjustatud majanduslike huvide heastamise võimalust ning mh keelab omakohtu. See on ka kogu pankrotimenetluse eesmärk ning süsteem peab tagama maksimaalses ulatuses kõigi puudutatute ja

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

huvitatute (võlausaldajate) kahjustatud õiguste taastamise. Kuna väljamaksed pankrotimenetluse kulude katmiseks tehakse pankrotivarast enne jaotise alusel raha väljamaksmist, kahandavad need võlausaldajatele väljamakstavat osa. Seetõttu peaksid pankrotimenetluse kulud ja ka halduri tasu olema majanduslikult põhjendatud ning võimalikult täpselt välja arvatud (ning mitte olema märkimisväärselt suuremad, kui sama ülesannet täidaks vahetu riigihalduse esindaja). Palun Teil oma arendustegevustes kaaluda ka antud küsimuse analüüsi ning arvestada sh ka arenguid elektrooniliste asjaajamisvõimaluste kasutuselevõtul, mis on juba kaasa toonud halduskoormuse ja halduskulu vähenemise. Samuti palun Teil kaaluda, kas PankrS §-s 65¹ sätestatud põhimõte, mille kohaselt arvutatakse halduri tasu protsendina pankrotivara suuruselt, on kõikidel juhtudel asjakohane ja väljendab loogikat, et mida suurem on pankrotivara väärtus, seda töömahukam ja keerulisem on juhtum (PankrS § 65 lg 2 ls 2: Tasu suuruse määramisel arvestab kohus töö mahtu, keerukust ja halduri kutseoskust.). Kui võrrelda PankrS §-s 65¹ arvuliselt määratletud tasusid nt riigilõivudega, siis on need sarnases suurusjärgus kuni 30.06.2012 kehtinud riigilõivudega. Teatavasti on Riigikohus korduvalt asunud seisukohale, et varasemad riigilõivu määrad ületasid kordades asja läbivaatamise kulusid. Sellest lähtus ka seadusandja alates 01.07.2012 jõustunud tunduvalt madalamate riigilõivude kehtestamisest¹ eeldusega, et need katavad siiski asja läbivaatamise kulud. Leian, et sarnane kaalumise ja kaasajastamine tuleks ära teha ka pankrotimenetluse² kulude kindlaksmääramisel. Riigi huvi ja eesmärk olgu ennekõike kvaliteetne ja tõhus pankrotimenetlus ning võlausaldajate huvide maksimaalne kaitse. Kahtlemata on seadusandjal õigus otsustada, millises organisatsioonilises ja õiguslikus vormis menetlus toimub (täitevvõimu juurde kuuluva riigivõimu, hallatava asutuse või riigihalduse äärealale delegeeritud avalik-õigusliku juriidilise isiku liikmeks oleva isiku kujul). Valikut tehes tuleb aga keskenduda peaesmärgile ning arvestada kõigi erinevate oluliste kaalutlustega ning huvide tasakaalustatusega.

Lõpetuseks tänan Teid veelkord minu poole pöördumise ja arvamuse esitamiseks võimaluse andmise eest. Toetan tegevusi, mis püüavad tõusetunud probleeme lahendada ja olemasolevaid mehhanisme kaasajastada eesmärgiga tagada isikute õiguste parem kaitse ning süsteemi sujuv ja tõhus toimimine.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Helen Kranich 693 8446
helen.kranich@oiguskantsler.ee

---

¹ [Riigilõivuseadus](#).

² Ja ka täitemenetluse kulude kindlaksmääramisel.